

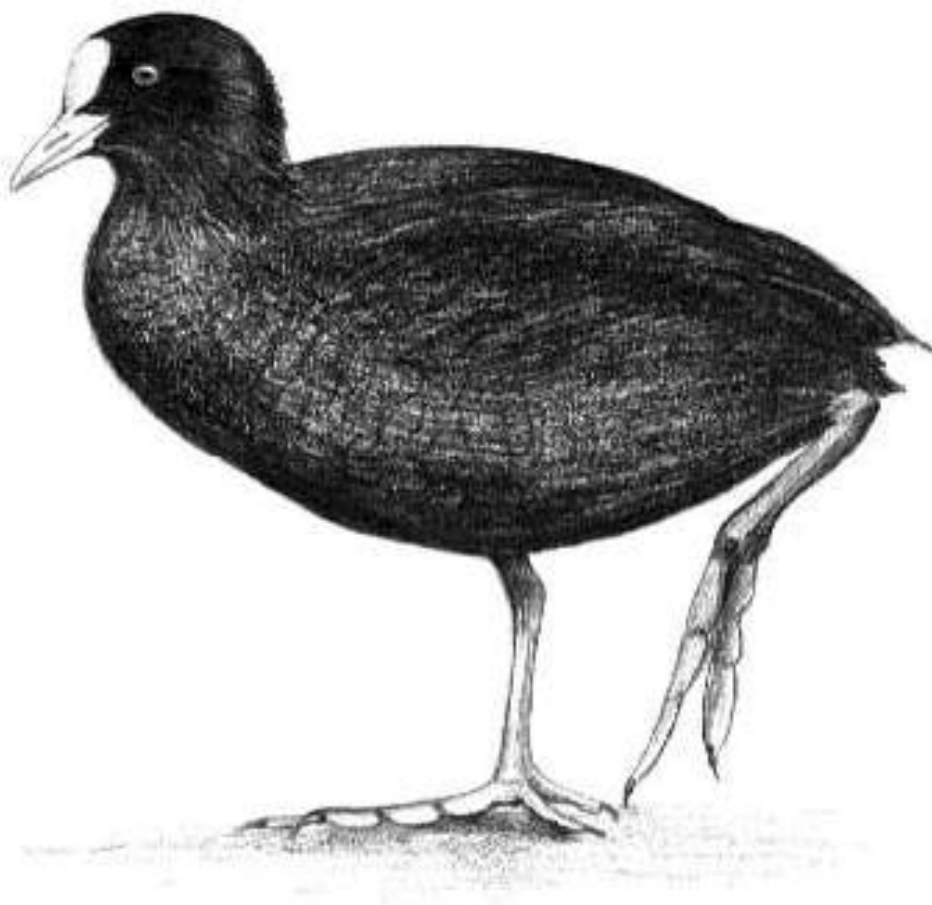

Zpravodaj

VÝCHODOČESKÉ POBOČKY

České společnosti ornitologické
při Východočeském muzeu v Pardubicích

- * *pozvánka na členskou schůzi 7. 11. 2009*
- * *zprávy o proběhlých akcích*
- * *informace o plánovaných akcích*
- * *vnitropobočkové granty na rok 2010*
- * *výsledky první sezóny mapování ptáků Hradce Králové*
- * *novinky na webu VČP ČSO*

49
2009

Milí přátelé

v okamžiku, kdy píši tyto řádky již skončily poslední dny letošního babího léta a s nimi zmizelo z krajiny mnoho našich opeřených průvodců. Příroda se opět halí do tmavších, i když barevných odstínů, a ačkoliv se počínají objevovat jiní ptačí cestovatelé, přece jen je u nás již trochu smutněji než při jarním tahu, kdy se vracejí ptáci na svá hnízdiště.

Každoročně se opakující cesty ptáků jsou nádherným divadlem přírody a za sebe můžu říci, že jsem rád, že se takového představení jako divák můžu účastnit. Kdysi jsem si, coby začínající pozorovatel ptactva, tvořil malý žebříček náhodně vybraných fotografií z různých publikací či knih, které takřikajíc chytou za srdce. Vzpomínám, že jeden čas u mne vítězila fotografie táhnoucích jespáků písečných z knihy *Migrace zvířat* od Johna Cloudsley-Thompsona.

Ta fotografie, jako ostatně všechny podobné, měla v sobě skryté kouzlo dalek. I když skutečnost je jiná a ptáci se při svých cestách potýkají se spoustou překážek, nežádka způsobených lidmi, překážek, které je velmi často stojí život, jsou takové fotografie dokladem krásy a síly přírody. Nakonec nejednoho ornitologa nadchne hejno migrujících bahňáků či čápů a pro mnohé z nás jsou právě takové okamžiky strávené v přírodě tou správnou potěchou pro duši i pro mysl.

Chtěl bych proto Vám všem popřát jménem výboru naší pobočky mnoho podobných chvil v přírodě, nejen v končícím roce, ale i v roce následujícím a našim ptákům pak šťastnou cestu na zimoviště i šťastný návrat domů.

Milan Janoušek, místopředseda VČP ČSO

VÝZVA

Na Aktivu spolupracovníků Kroužkovací stanice NM konaném ve dnech 17. – 18. 10. 2009 v Klatovech jsem byl požádán, abych pomohl s distribucí nově vydaného klíče „**Určování stáří a pohlaví evropských pěvců**“ a prvního čísla zpravodaje Kroužkovatel v nové grafické úpravě s cílem, snížit provozní náklady Kroužkovací stanice. Odebral jsem obě tiskoviny pro níže uvedené členy naší pobočky, které častěji vídám na členských schůzích nebo předpokládám, že by pro ně mohli obé na schůzi vyzvednout jejich kolegové či přátelé.

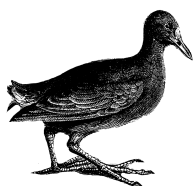
Prosím, aby se níže jmenovaní kolegové během listopadové členské schůze obrátili osobně na mě nebo pověřili vyzvednutím tiskovin osobu blízkou. Zároveň prosím o prominutí ty kroužkující členy naší pobočky, na které jsem zapomněl nebo si jejich pravidelnější přítomnost na schůzích nevybavil. Ti výše jmenované tiskoviny obdrží v poštovní zásilce.

Uvedenou literaturu si na schůzi mohou vyzvednout tito členové nebo jejich zástupci:

Bárta František, Bubák David, Česák Jiří, Fišera Jaroslav, Flousek Jiří, Grůz Jan, Horák Jan, Hromádková Věra, Hromádka Miloslav, Hromádka Kamil, Lemberk Vladimír, Nevečeřal Rudolf †, Paclík Martin, Petera Vladimír, Porkert Jiří, Šereda František, Šreibr Oldřich, Štancel František, Tláskal Ivan, Urbánek Lubor, Volf Vojtěch, Vrána Josef, Vránová Světlana a Zajíc Jiří.

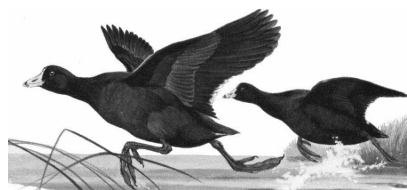
Tomáš Diviš

Lyska - slípka

*Splést si slípku?
Věřit se mi nechce.
Ale ano, jde to velmi lehce.
Třeba téhle lysce její bílé čelo
Vzteky do ruda se rozpálo.*

(Vladimír Šoltys, 2009)

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

Tradiční podzimní **členská schůze VČP ČSO**, která se bude konat **v sobotu 11. listopadu 2009 od 8.30** v přednáškovém sále muzea v Pardubicích.

PROGRAM SCHŮZE:

1. Tématické příspěvky – krátkokřídlí:

Vladimír Lemberk: Dropi ve východních Čechách

Petr Suvorov: Reintrodukční stanice na lysku hřebenatou a jiné původní druhy v národním parku Coto Doñana ve Španělsku

Lubor Urbánek: Poznámky k pozorování a určování našich chřástalovitých

Vladimír Šoltys: Nebojte se chytat chřástaly

František Štancl: O odchycích chřástala polního a chřástala vodního

Vladimír Šoltys & Petr Lumpe: Současný stav populace jeřába popelavého v ČR

-----přestávka, občerstvení-----

2. Různé:

Zpráva ze sekretariátu

Libor Praus, Karel Weidinger: Nejistá sezóna – výzkum hnízdní úspěšnosti skřivanů polních na Chrudimsku

Martin Jindra: Správné řízení „Cihelna Osík“

Vladimír Lemberk: Zpráva z VVT 2009 „Podél Opatovického kanálu“

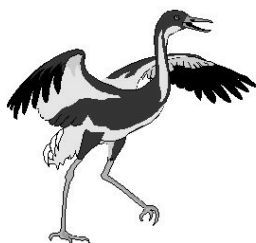
Kateřina Hotová-Svádová: Zpráva o 1. sezóně mapování ptáků Hradce Králové

Světlana Vránová: Zpráva o srpnové akci „Labutí léto“

Světlana Vránová: Pozvánka na akci Labutě 2010

Promítání s ornitologickou tematikou

Předpokládané ukončení schůze: **14.00.**

Jeřáb

*Jeřába troubit slyšet není,
co je to ale za dunění?
Změnil noty a taky křtici,
v rytmu punku hraje na bicí*

(Vladimír Šoltys, 2009)

Chřástalí

*Kropenaté paní chřástalové
Dluží vodní chřástal love.
Splat' dluh, křičí jiný chřástal z pole.
Nebud' chřástale jak malej, vole.*

(Vladimír Šoltys, 2009)

KRAJINY PTAČÍCH KŘÍDEL LUBOŠE KADEŘÁVKA

Ve dnech od 24. dubna do 30. června letošního roku probíhala ve foyer Jiráskova divadla v Novém Bydžově výstava talentovaného fotografa Luboše Kadeřávka, nazvaná „Krajinou ptačích křídel“. Jak již název napovídá, diváci měli možnost shlédnout portréty ptáků, které autor pořídil ve východních Čechách na svých oblíbených lokalitách – mj. na Rozkoši, v PP

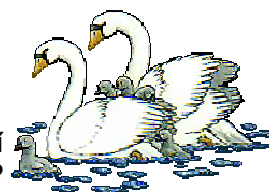
Plachta či na Třesickém rybníku. VČP ČSO měla nad touto výstavou patronaci, a tak byl součástí expozice i informační panel věnovaný činnosti pobočky. K dispozici byla návštěvníkům samozřejmě i propagační skládačka a samolepky pobočky, jejichž počet bylo nutné neustále doplňovat.

Lze říci, že právě termín květen až červen byl stanoven šťastně tak, aby výstavu shlédlo co možná nejvíce dětí díky školním divadelním představením, v těchto měsících hojně konaných. Alespoň dle zápisů v kronice, výstava řadu návštěvníků pozitivně oslovila. Aby se nejednalo o pouhý estetický prožitek, byly fotografie obohaceny o informace o aktuálních problémech, v nichž se příroda dostává do ohrožení, stejně tak i základními informacemi o legislativním prostředí ochrany přírody v České republice.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o autorovu první samostatnou prezentaci, bych rád popřál Lubošovi nejen dobré světlo pro další zajímavé fotografie, ale i smělost do dalších výstav! Východočeské pobočce ČSO pak cit pro další obdobné akce, na nichž budou moci spokojení návštěvníci příznivě kvitovat její činnost!

Lukáš Kadava

AKCE „LABUTÍ LÉTO 2009“

Pod názvem „Labutí léto“ proběhlo ve dnech 24. – 31. 8. 2009 v pořadí již třetí kroužkování labutí. Akce byla součástí společného projektu VČP ČSO a PwG OTOP „Labutě 2008-2010“. Šestidenní kroužkovací odchytby byly tentokrát zaměřeny na labutí rodiny na východočeských hnízdištích. Cílem akce „Labutí léto“ bylo označit co největší množství hnízdících labutí, abychom následně mohli sledovat, kde tyto ptáci budou zimovat. Kvůli usnadnění následných odečtů byli poprvé všichni ptáci kromě hliníkových značení rovněž žlutými plastovými odečítacími kroužky.

Díky skvělé práci informátorů byla akce dobře předem připravená a mohli jsme jezdit najisto na konkrétní rybníky, kde labutě opravdu byly. To velmi usnadnilo práci, ušetřilo čas a přispělo k nečekaně dobrým výsledkům chytání. Během čtyř kroužkovacích dnů bylo na 17 lokalitách odchyceno celkem 93 labutí, z toho bylo 56 mláďat, 21 rodičů a 16 nehnízdících ptáků. Jedna nehnízdící labuť musela být odvezena do záchranné stanice v Jaroměři s vážným poškozením zobáku: do horní čelisti měla zařízlý rybářský vlasec takovým způsobem, že měla zobák téměř odříznutý. Někteří z odchycených dospělých ptáků již byli okroužkovaní (v naprosté většině se jednalo o labutě kroužkované na zimovištích v Hradci Králové a v Pardubicích při lednovém kroužkování v letech 2008 a 2009 v rámci našeho projektu). Těmto ptákům byl na pravou nohu přidán odečítací plastový kroužek.

Výjezdu se tentokrát účastnila devítičlenná polská skupina. Za českou stranu zajišťovali kroužkování kroužkovatelé Tomáš Diviš a Světlana Vránová, odchytů se účastnila celá řada východočeských ornitologů. K pohodovému průběhu akce přispělo kromě krásného počasí i pohodlné ubytování polské skupiny, které na správě CHKO v Nasavrkách a na středisku v Pardubicích zajistila AOPK ČR. K odchytům tradičně patří i odpočinkově-spoločenská část. Díky skvělým průvodcovským službám místních ornitologů si Poláci mohli prohlédnout Svitavy a Políčku, jeden den věnovali návštěvě Železných hor, v Chrudimi navštívili koncert skupiny

Čechomor a v Pardubicích nevynechali oblíbený bar Bushman.

Všem, kdo se na odchycích jakýmkoliv způsobem podíleli, ještě jednou děkujeme a těšíme se na shledanou při lednovém kroužkování 2010. Podrobné reportáže a fotografie z kroužkování labutí naleznete na stránkách www.vcpcso.cz pod odkazem Labutě.

Světlana Vránová

VVT 2009: „KOLEM OPATOVICKÉHO KANÁLU“ – VODY I ÚČASTNÍKŮ BYLO DOSTI

Lokalizace letošního ročníku tradiční pobočkové akce slibovala hojnost vody. Mapa se v těchto místech mezi městy Lázně Bohdaneč a Přelouč opravdu modrá řadou rybníků, náhonů, kanálů a stok. Že však bude vody tolik tužil málokdo. Po vcelku slunečném a teplém nástupu jara přišlo dramatické ochlazení a souvislý déšť právě v době, kdy se dvacítká našich členů a dalších vážných zájemců o ornitologii sešla v kempu u rybníka Buňkov v obci Břehy. Pršelo souvisle již druhý den... Přesto jsme do terénu vyrazili a přizvali si jako průvodce krajinou u Opatovického kanálu člověka nejpovolanějšího – Františka Štancla.

Jestliže se předchozí ročníky Víkendových výzkumných táborů nesly ve znamení terénního bádání v místech ornitologicky jen málo poznanych, letos bylo vše jinak. Díky Františku Štanclovi jsme měli možnost se dozvědět velké množství informací o stavu navštívených lokalit před řadou let a leckdy to nebyly právě zprávy dobré – ptáků ubylo. Rybníky západně od Lázní Bohdaneč jsou různě intenzívně zkoumány ornitology již druhé století, ale i tak zde zůstává ještě hodně práce. Protože však hustě pršelo, nedalo se dělat nic jiného, než jezdit od lokality k lokalitě a poslouchat poutavé vyprávění Františka Štancla. Jediný, kdo si dovolil počasí vzdorovat a natáhl síť, byl Pavel Kverek. A zadařilo se mu! Předvedl nám chytání, měření, vážení a zjišťování dalších dat u jeho oblíbených slavíků. A že to byl opravdový koncert pochopí jen ten, kdo se ho zúčastnil...

Ani druhý den nepřinesl v počasí žádnou změnu. Déšť, zima a vítr – snad nejméně vhodné počasí pro terénní ornitologii. Proto jsme ještě rádi znovu využili nabídky Františka Štancla a zavítali spolu s ním k rybníkům Rozhrna, Skříň, Bohdanečský a Trhoňka. Odpoledne pak znovu patřilo ornitologickému dramatickému vystoupení v podání dvou herců: Pavla Kverka a jeho slavíků. Počasí se na chvíli umoudřilo a dovolilo nám přece jen jakousi výzkumnou činnost. A výsledky se hned dostavily: orel mořský, dvě volavky stříbřité a vskutku impozantní slet hmyzožravých ptáků nad hladinou Labe - snad tisíce vlaštovek, jiříček a rorýsů.

Čím byl letošní ročník VVT mimořádný? Jistě dvěma skutečnostmi: vysokou účastí (21 členů VČP ČSO) a deštěm. Obého bylo věru dosti...

Vladimír Lemberk

BYLO NÁS PĚT ANEB VARIACE NA KARLA POLÁČKA V PODOBĚ EXKURZE VČP ČSO NA PŘEHRADNÍ NÁDRŽ ROZKOŠ

Počasí letos akcím naší pobočky opravdu nepřeje (viz i článek o VVT výše). Když se několik dní před uvažovaným termínem exkurze silně ochladilo, zároveň začalo pršet (respektive sněžit) a pro inkriminovaný den naši meteorologové nehlásili žádné výrazné zlepšení, vypadalo to s exkurzí dost bídě. S blížícím se víkendem navíc organizátoři dostávali od potenciálních účastníků stále častěji zprávy typu: „Omlouvám se, ale v takovémhle počasí nejedu. Umrzneme a stejně tam nic neuvidíme!“ Nebylo divu, vždyť ještě v noci z pátku na sobotu lilo tak, že stěrače u auta „s bídou braly vodu“.

Ale jak říká okřídlené české úsloví „ráno moudřejší večera“ a ráno se opravdu počasí umoudřilo – nepršelo, nefoukalo, a tak se okolo deváté hodiny sešlo v osadě Šeřeč poblíž Rozkoše celých pět odvážlivců, kteří s (ne)důvěrou střídavě hleděli na oblohu a na přehradní nádrž. Bez dalšího

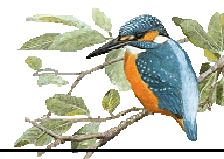
napínání zvědavosti lze lapidárně konstatovat, že jejich důvěra nakonec nebyla zklamána, a to obou směrech. Těch „pár“ kapek opravdu nestálo za pozornost a občasné nesmělé zafoukání větru snad jakoby ani k Rozkoši nepatřilo.

A co ptáci? Letošní podzim jich je na Rozkoši málo, to nutno uznat, ale co se týče druhového spektra, byla exkurze vydařená. Už při příchodu na obnažená bahna jsme pozorovali **jespáky obecné** (*Calidris alpina*), mezi nimi několik **kulíků bledých** (*Pluvialis squatarola*) a již dříve místními znalci avizovaného **břehouše rudého** (*Limosa lapponica*). Pak se nám naskytl pohled na krásného samce **kajky mořské** (*Somateria mollissima*), který se v jednu chvíli odhodlal i k výletu z vody, a opodál plavala skupinka šesti **morčáků velkých** (*Mergus merganser*). V Domkovské zátocy jsme odhalili **jespáka křivozubého** (*Calidris ferruginea*) a při návratu k Šeřči nás vítala šestice **kulíků písečných** (*Charadrius hiaticula*). Střídavě lovící a posedávající rybák byl určen jako **rybák obecný** (*Sterna hirundo*), v několika skupinách hus se nám postupně podařilo najít všechny tři u nás běžně táhnoucí druhy – **husu velkou** (*Anser anser*), **polní** (*A. fabalis*) i **běločelou** (*A. albifrons*). Nelze na tomto omezeném prostoru popisovat všechny zážitky, ale bylo by neodpustitelné nezmínit bez nadsázky zlatý hřeb exkurze, kdy místo stále vyhlížených **orlů mořských** (*Haliaeetus albicilla*) (viděli jsme pouze krátce 1 kus v úvodu akce) na obnaženém dně přistáli **jeřábi popelaví** (*Grus grus*). Ani se nám nechtělo odjíždět, byť se už blížila čtvrtá hodina odpolední.

Připočteme-li k výše uvedenému obědní zastávku na zabíjačkových hodech v obci Kleny, nelze exkurzi hodnotit jinak než pozitivně. Díky všem, jmenovitě Lojzovi Holubovi, Vaškovi Kozovi, Aleši Regnerovi i Ladě Veselému, za účast. Tak příště třeba v hojnějším počtu...

Martin Fejfar

MAPOVÁNÍ HNÍZDNÍHO ROZŠÍŘENÍ PTÁKŮ V HRADCI KRÁLOVÉ

V roce 2009 započalo mapování hnízdního rozšíření ptáků v Hradci Králové. Během první sezóny mapování se podařilo sečíst 31 kvadrátů (každý kvadrát přibližně o rozměrech 1,4 x 1,5 km) z celkových 54. Již v tuto chvíli jsme na území města prokázali hnízdění 67 druhů ptáků, u dalších 25 bylo zaznamenáno pravděpodobné hnízdění a u 20 druhů hnízdění možné. Celkem bylo na území Hradce Králové v hnízdním období pozorováno 120 druhů ptáků. Máte-li zájem dozvědět se jaké to byly, nezapomeňte dorazit do Pardubic na podzimní členskou schůzi VČP ČSO.

Mnohokrát děkuji všem mapovatelům za vynaložené úsilí, rozhodně nepřijde na zmar.

Kateřina Hotová Svádová

PLÁNOVANÉ AKCE

LABUTĚ 2010

Poslední akce v rámci mezinárodního česko-polského projektu „Labutě 2008-2010“ proběhne ve dnech **29. 12. 2009 – 4. 1. 2010**. Kroužkovat budeme opět na zimovištích v Hradci Králové (Labe) a v Pardubicích (vodní nádrž Bajkal a Labe).

Konkrétní informace budou včas zveřejněny na webu pobočky, zájemci je mohou rovněž získat u české koordinátorky S. Vránové.

Světlana Vránová

PTÁCI NAŠICH LESŮ VOD A STRÁNÍ ANEB O PTACTVU NA SVITAVSKU

Svitavy a jejich blízké okolí jsou již po několik let jedním z ornitologicky nejprozkoumanějších míst Pardubického kraje. Byla tu pozorována rozmanitá paleta ptačích druhů, a právě jim by měla být věnována výstava, která bude probíhat od **20. 2. do 20. 6. 2010** ve svitavském muzeu. V preparátech a fotografiích zde bude představena celá řada našich zajímavých opeřenců. Jménem pořadatelů (ZO ČSOP Rybák Svitavy, VČP ČSO, Městské muzeum a galerie Svitavy) bych rád poděkoval všem, kdo přislíbili zapůjčení vycpanin nebo pomoc při výstavě. Dále si vás všechny dovoluji, co nejsrdečněji pozvat do Svitav na setkání s ptáky našich lesů, vod a strání.

Jakub Vrána

TRADIČNÍ KONFERENCE VČP ČSO PŘI VČM V PARDUBICÍCH SE BLÍŽÍ

Třeba se to někomu bude zdát předčasné, ale protože už uplynuly čtyři roky od poslední konference VČP ČSO „**Metody a výsledky výzkumů ptačích populací**“, konané v pětileté periodě, a zbývajících rok uteče rychlým tempem, rozhodl se výbor naší pobočky zahájit přípravy dalšího, tentokrát už pátého, ročníku zmíněné akce s dostatečným předstihem. Všechny čtyři předchozí konference byly nadmíru vydařené, a tak máme bez nadsázky „laťku položenou hodně vysoko“. Naším cílem je koncepčně navázat na osvědčený způsob přípravy a aktivně oslovit renomované odborníky, o nichž si myslíme, že mohou obohatit všechny účastníky konference – ať už to budou členové naší pobočky či členové jiných organizací. Nadále počítáme s tradičním dvoudenním modelem (pátek, sobota) a případně chceme hlavní blok přednášek obohatit o odborné sekce.

Aktuálně probíhá výběr místa, ovšem rozhodli jsme se v předstihu zveřejnit termín konference, aby si jej každý z vás mohl, pokud bude mít o zmíněnou akci zájem, včas zapsat do svého kalendáře. Oním termínem tedy je **21. – 24. 10. 2010**.

Za Výbor VČP Martin Fejfar

OPUSTILI NAŠE ŘADY

VELKÉ LÁSKY NEVELKÉHO MUŽE – MILOŠ MAREČEK

Dne 17.8. letošního roku zasáhla blízké přátele pana Miloše Marečka zdrcující a bolestná zpráva o jeho skonu. Zemřel po kratší těžké nemoci ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové. Miloš, rodák z Roudničky u Hradce Králové, by 23. března příštího roku oslavil teprve své pětadesátiny.

Vzděláním a celoživotní profesí elektrotechnik spojil svůj osud, vedle svého rodiště, také se svým posledním bydlištěm, podkrkonošským Trutnovem. Skutečným domovem jeho velkých lásek mu však byla příroda v okolí obou těchto míst. Za ptáky na Královéhradecko nebo do okolí Trutnova a blízkých Krkonoš vycházel cíleně, připraven dokonale teoreticky a vybaven praktickými zkušenostmi a nevídanou chytačskou dovedností. Mistrně zvládal odchyt do sklopek, tenátek i sítí a když se rozhodl, jak říkával, „si pro něho dojít“, pak se jen vzácně vracel domů bez naplánovaného čerstvého zápisu v kroužkovacím deníku. Miloš byl samozřejmě i dobrým znalcem ptáků a poctivě shromažďoval faunistická, fenologická i jiná pozorování. Druhou Milošovou vášní byla myslivost, a zde je na místě zdůraznit, že nikoliv pouhý lov zvěře, ale právě jen taková myslivost, která důsledně ctí tradice, obřadné rituály, ušlechtilé zásady a pokoru před zvěří a přírodou. A ať už se svým dvěma láskám Miloš kořil u natažených sítí, s dvojkou na rameni nebo jestřábem na pěstí, ze svých pevných zásad nikdy neslevil ani pod nevybíravým tlakem svého okolí.

Miloš Mareček byl dlouholetým členem České společnosti ornitologické a zakládajícím členem naší pobočky. Byl také zasloužilým členem Ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku a spoluredigoval její sborník Prunella. Aktivně se zúčastňoval odborného

I společenského života těchto organizací a ve společnosti svých nejbližších přátel rád vyjížděl za ptáky a přírodou po Čechách, Moravě či na Slovensko. Pravidelní účastníci členských schůzí naší pobočky si dozajista vzpomenou na muže nevelké postavy, který v intervalech dvou let s obřadnou vážností sobě vlastní řídil volby nového výboru a vyhlašoval jejich výsledky. Nebyla mu vlastní sebestředná okázalost, ale spíše uměřená plachost. Vystoupil-li na veřejnosti, pak věcně, stručně a připraveně. Jeho znalosti a zkušenosti mu to usnadňovaly.

Děkujeme Ti Miloši a nikdy nezapomeneme.

Tomáš Diviš

AČ LÉKÁRNÍK, TAK DOKTOR PŘÍRODNÍCH VĚD – RNDR. KRYŠTOF HARANT

Nevím, proč zrovna já byl osloven k napsání těchto řádků, protože si myslím, že zhodnotit život RNDr. Kryštofa Haranta je úkol pro jednoho nadlidský, pro dva nemožný a pro dvacet těžký. Tak jen jedno datum na úvod: Narodil se 7. května 1951.

Člověk Kryštofova formátu je totiž nenapodobitelný. Já ho poznával od roku 1988, kdy jsem po vojenské službě zakotvil na budoucí Správě CHKO a měl tak možnost jej potkávat v Chrudimi, kde byl vedoucím lékárny na náměstí, později pojmenované U Zlaté koruny. Odtud jsme společně na podzim roku 1989 provedli i první společnou ptačí akci. V té době bylo jen několik ornitologů, kteří zkoušeli odchyty v noci na světlo. Jedním z nich byl i Kryštof, který společně se svým švagrem Honzou provedl svůj první úspěšný odchyt v Orlických horách v noci ze 3. na 4. září roku 1988. Pro mě osobně byla společná cesta do Orlických hor velkým a neopakovatelným zážitkem. Zelená Škoda 100 táhla vleč s elektrocentrálou a tyčemi k sítím. V té době nebyla přístupná ani terénní stanice ani jiné ubytování a my seděli v „Rosničce“ a čekali. Nejprve marně, a už se rozhodovali, že ve 23 hodin odjedeme zpět do Pardubic, ale těsně před touto hodinou vše začalo. Do rozbřesku se nachytalo přes 70 ptáků a já byl „lapan“ do akcí nočních odchytů. Následující rok jsme pak zkoušeli chytat i u nás, a to na jaře v dubnu a na podzim v září. Avšak bez úspěchu. Teprve o mnoho let později se noční odchyt vydařil i u nás. Mezitím se však člověk o Kryštofovi dověděl mnoho historek a nejen těch ptačích. Jiné příhody jsem s ním zažil osobně nebo byl v blízkosti. Jednou z nich je i při nultém ročníku VVT na Králickém Sněžníku, kdy byl na Dolní Moravě odchycen kroužkovaný hýl rudý. Kroužek mu nasadil právě Dr. Harant, a to v Krkonoších na Mísečkách. Láska k ptákům, a musím zde říci, že zřejmě i k vojenským věcem a zbraním, byla důvodem, proč si zakoupil vojenskou PV3S. Ta se pak stala nedílnou výbavou při našich společných akcích pro veřejnost nebo jen pro terénní odchyty v okolí Pardubic a na Šerlichu, kam často jezdil se svým švagrem. Nejen toto vozidlo, ale právě osobnost Kryštofa Haranta dodávala akcím pro veřejnost jedinečný a neopakovatelný ráz, který nám mohli závidět z mnoha jiných míst. A koneckonců i guláš 28. října při výlovu Bohdanečského rybníka byl jeho nápadem.

Jako každý rok, tak i letos jsme připravovali podzimní odchytové akce, když mi v pátek ráno dne 21. srpna volal Honza a řekl je Kryštof je mrtvý, včera odpoledne spadl ze štaflí. Nenapíši, co jsem řekl, ale stejně jako většina z těch, kdo tuto zprávu slyšeli, nevěřil jsem. Takový je asi život a u Kryštofa byl plný překvapení, a to až do posledního okamžiku.

Pokud existuje nebe pro ornitology, tak Kryštof tam má své havrany, možná pokračuje ve svých pokusech odchyťovat ptáky na infračervený zdroj a má tam snad i klid, který nalézal v terénu při sledování a kroužkování ptáků.

A je tu s námi dál. Poslední balík hlášení z Kroužkovací stanice, který mi přišel, obsahoval i dvě zpětné kontroly ptáků, které Kryštof kroužkoval 3. května letošního roku na Bohdanečském rybníce. Tak tu byl a je s námi, ač nám bude chybět.

František Bárta

PODĚKOVÁNÍ

Výbor Východočeské pobočky ČSO při Východočeském muzeu v Pardubicích děkuje ing. Janu Horákovi za literaturu z pozůstalosti po RNDr. Kryštofu Harantovi, kterou věnoval do pobočkové knihovny. Tyto knihy si budou moci naši členové v budoucnu vypůjčovat a budou tak i nadále moci sloužit.

výbor VČP ČSO

ZPRÁVY Z VÝBORU

INTERNÍ GRANTY POBOČKY 2010

Výbor pobočky rozhodl potřeť nabídnout svým členům možnost finanční podpory v jejich aktivitách na území východních Čech prostřednictvím interního grantového řízení. V předchozích letech takto podpořil například provoz ornitologického kroužku, nákup dalekohledu, tisk brožury OP Josefovské louky, výrobu a instalaci budek pro morčáky velké, nákup dřevěných povalů pro monitoring v rámci CES a nákup barevných kroužků pro volavky popelavé.

Tentokrát výbor vyčlenil celkovou částku 10.000,-Kč, s podmínkou vyčerpat případně poskytnutý příspěvek interního grantu v roce 2010. Výše jednotlivých dotací bude závislá na konečném počtu podpořených žádostí, které mají být na adresu pobočky doručeny **do 30. ledna 2010**. Žádost v jednoduché podobě bude poskytnuta hospodářem pobočky na ma@gy.svitavy.cz a na webu pobočky www.vcpcso.cz.

Požadujeme, aby žádosti byly zejména na takové služby a nákup materiálu, které jdou jednoduše vyfakturovat nebo doložit nákupním dokladem, který bude vystaven nikoliv pro žádající osobu, ale pro VČP ČSO a s předem dohodnutým datem jeho pořízení. Může jít například o nákup propagačního materiálu, vybavy a pomůcek pro terénní výzkum, náklady na zhotovení letáku, publikace a podobně. Výbor nestanovuje předem počet podpořených žádostí, ani jejich jednotlivou finanční částku. Grantové prostředky pobočky se mohou stát součástí jiných grantových dotací a jejich poskytnutí pobočkou není limitováno případnou spoluúčastí žadatele. Podmínkou k účasti jsou též vypořádané předchozí závazky z minulých ročníků grantového řízení. K výběru žádostí bude vytvořena komise, která se bude skládat zejména z členů pobočky, kteří nejsou zároveň členy výboru. Výsledky výběru žádostí budou sděleny nejpozději v době konání jarní členské schůze v roce 2010.

Jiří Mach

NOVINKY NA WEBU VČP ČSO

Webové stránky naší Východočeské pobočky ČSO se za poslední rok provozu staly důležitým informačním kanálem mezi ornitology a veřejností, ale také mezi výborem a členskou základnou. Proto k jejich provozu přistupujeme odpovědně a snažíme se, aby tento zdroj informací pracoval spolehlivě a pokud možno bez výpadků. Z tohoto důvodu jsme také přistoupili k aktualizaci redakčního systému, na kterém náš web běží. Za necelé dva roky původně instalovaný software zastaral a bylo jej nutné aktualizovat. Tato velká změna, i když na webu jen málo postřehnutelná, proběhla během letošního září. Celý web včetně dat byl převeden do redakčního systému Joomla 1.5. S tímto převodem však bylo nutné přepsat i nejnavštěvovanější modul webu – faunistiku.

Co tedy přinesla aktualizace nového pro Vás uživatele?

První zásadní změnou je instalace multijazykového modulu, který umožňuje provoz webových stránek ve více jazykových verzích. V našem případě byl web rozšířen o anglickou verzi, do které je zatím přeložena navigace stránek. Do budoucna bychom byli rádi, aby se redakce rozšířila o překladatele, který by zajišťoval překlad souhrnů aktualit a statických stránek.

Druhou výraznou změnou je rozšíření modulu faunistiky, ve které jsou evidována nálezová data ptáků. Nová verze umožňuje filtrovat data dle druhu, lokality, obce, časového úseku, jména pozorovatele a mapového výřezu. Vyfiltrovaná data se zobrazují graficky v mapě nebo je možné přepnout na tabulkový výpis. Z pohledu ochrany ptáků jsme provedli navíc úpravu, že ve veřejné části webu není možné prohlížet historii vzácnějších nebo člověkem pronásledovaných druhů. Jedná se o kriticky ohrožené a dále pak o některé druhy dravců, sov, volavek a kormoránů. Historie zmíněných druhů a rozšířené filtrování je dostupné pouze po přihlášení do uživatelské části webu. Zároveň sdělujeme, že registrace na webu VČP ČSO již není volnou, ale podléhá schválení. Do příští verze faunistiky bychom rádi zařadili možnost výběru obcí z číselníků podle jednotlivých krajů a okresů.

Co plánujeme v nejbližší době?

Jak jistě dobře víte, webové stránky nejenom prezentují ornitologii a ptactvo směrem k veřejnosti, ale také nám výrazně pomáhají ve sběru dat. Jsme rádi, že se daří získávat nejenom velké množství nahodilých pozorování, ale i systematické údaje o pohybu značených labutí a o hnízdění obou druhů čápů. Vzhledem k tomu, že se v r. 2009 podařilo zmapovat situaci čápa bílého na celém území východních Čech, plánujeme v nejbližších měsících spuštění specializovaného webu s přehledem čapích hnízd. Stránky budou koncipovány do formy katalogu, v kterém by každé hnízdo mělo mít svoji kartu s daty a fotografickou dokumentací. Od tohoto projektu si také slibujeme podněcení veřejnosti ke sledování hnízdících čápů bílých.

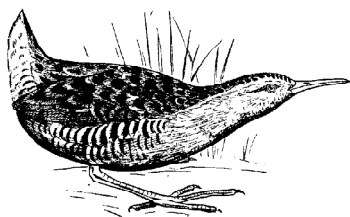
Jaká je návštěvnost webu?

Čísla většinou unavují, tak jen stručně. Za posledních 12 měsíců navštívilo naše stránky 12,5 tisíc jedinečných návštěvníků při 42 tisících návštěvách, při kterých bylo prohlédnuto 200 tisíc jednotlivých stránek. Vysoká návštěvnost je zejména na jaře, kdy byl zaznamenán i rekord v návštěvnosti – 23. března přišlo na web 146 lidí.

A co na závěr?

Webové stránky pobočky jsou kolektivním dílem a myslím podle ohlasů, že jsou pozitivně přijímány. Řada z Vás na web zasílá články, fotky nebo pozorování, za což moc děkujeme a těšíme se na další příspěvky. Úplně závěrem bych rád poděkoval dvěma lidem – biologce S. Vránové a programátorovi ing. Z. Machkovi. Bez jejich práce si běh webu nedokážu skoro představit.

Za redakci webu pobočky J. Vrána

Chrástal vodní

*Chrástal má velkou zlost,
že spolkl dutou kost.
V hrdle se mu přičí,
jako prase kvičí.*

(Vladimír Šoltys, 2009)

ZPRAVODAJ – interní periodikum *Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích* (kontakt: Zámek č. 2, 530 02 Pardubice, www.vcpcso.cz, e-mail: vcpcso@centrum.cz, účet: KB a.s. Pardubice, 19-8214740297/0100). Číslo sestavila: Světlana Vránová. Ilustrace lyska © Alice Janečková, sýkořice vousatá © Jana Kuřová. Příspěvky zasílejte na adresu pobočky Zámek 2, 530 02 Pardubice nebo na e-mail vcpcso@centrum.cz.